

I mitten av november drabbades en värphönsgård i Skåne av newcastlesjuka. Samtidigt visar rapporter

från FN och EU att högpatogeten fågelinfluensa är tillbaka i Europa. Texten är sammanställd av Madeleine Gertzell, Jordbruksverket, med stöd av SVA.

NEWCASTLESJUKA HOS VÄRPHÖNS I SKÅNE

Newcastlesjuka konstaterades den 12 november på en värphönsgård i Vellinge kommun, Skåne. Anläggningen hade vid tidpunkten för konstaterad smitta ca 18 000 höns som efter beslut av Jordbruksverket avlivades. Djuren hade visat symtom som kraftigt minskad äggproduktion och en stor mängd skinnägg i en av djuravdelningarna (Figur 1). Ingen ökad dödlighet bland djuren noterades.

Jordbruksverket införde restriktioner i området för att undvika smittspridning och den drabbade besättningen har tillträdesförbud. Saneringsarbetet på gården pågår och SVA och Jordbruksverket arbetar med att spåra smittan. Ett skyddsområde med tre kilometers radie kring gården och ett övervakningsområde med tio kilometers radie har införts. I skyddsområdet gäller bland annat restriktioner i form av att fjäderfä och andra fåglar i fångenskap ska hållas inomhus, det är förbjudet för obehöriga att gå in i djurstallar med fjäderfä och andra fåglar, det är förbjudet att transportera levande fåglar (även burfåglar), kläckägg och fågelprodukter samt att det är förbjudet att ordna utställningar och andra sammankomster med levande fåglar.

Restriktionerna innebär att utförsel från zonerna till andra länder inom och utanför EU av fjäderfä och kläckägg samt produkter från fjäderfä som inte är värmebehandlade är förbjuden. För officiella veterinärer som ska utfärda intyg för handel finns uppdaterad information om vad som gäller och för vilka områden på OV-webben.

Foto: Ulf Nylen

FIGUR 1. En värphönsgård i Skåne fick plötsligt kraftigt minskad äggproduktion och en stor mängd skinnägg i en av djuravdelningarna.

Newcastlesjuka i korthet

Newcastlevirus angriper fåglarnas nervsystem, andningsorgan och tarm. Symtomen på newcastlesjuka kan variera avsevärt och påverkas av virusstam, fåglarnas art, ålder och motståndskraft. Ett eller flera av följande symtom kan ses: nedsatt allmäntillstånd, sänkt äggproduktion, ökad förekomst av skinnägg, pigmentförändringar i äggskalen, ökad dödlighet (upp till 100 procent), hängande vingar, förlamade ben, vridning av nacken, kramper, cirkelgång (symtom från centrala nervsystemet), andningssvårigheter med eller utan hosta eller diarré.

Infektionen överförs framför allt genom

direktkontakt mellan fåglar. Smitta sprids också med redskap, skor, kläder, fordon, damm och fjädrar.

FÅGELINFLUENSAN TILLBAKA I EUROPA

Fågelinfluensa av typen H5N8 har återigen börjat cirkulera i Europa. På kort tid har smittan spridit sig över stora delar av norra och centrala Europa. När detta skrivs finns smittan i Sveriges absoluta närområde, i Danmark. Här är en uppföljning av artikeln om flyttfåglars spridning i förra numret av veterinärtidningen.

I en rapport från den 20 september 2016 uppmanade FNs livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO, veterinära myndigheter i Centralasien, Mellanöstern och Europa till ökad beredskap för introduktion av högpotogen fågelinfluensa via vilda fåglar. Bakgrunden var fynd av sådan fågelinfluensa av typen H5N8 hos långdistansflygande flyttfåglar som provtagits vid sjön Ubsu-Nur i den ryska republiken Tyva.

Den 3 november bekräftades FAOs farhågor då ungerska myndigheter rapporterade ett utbrott av H5N8 i en kalkonbesättning. Vilda fåglar ansågs utgöra smittkällan. Den 7 november rapporterades nästa fall av H5N8, nu hos döda sjöfåglar funna i nordvästra Polen. Följande dagar rapporterades liknande utbrott av död sjöfågel orsakat av H5N8 från nordvästra Tyskland och sedan från Österrike, Schweiz, Kroatien, Holland och Danmark. Dessutom har ytterligare utbrott av H5N8 på fjäderfä bekräftats från Ungern, Tyskland och Österrike, med vilda fåglar som sannolik källa (Figur 2).

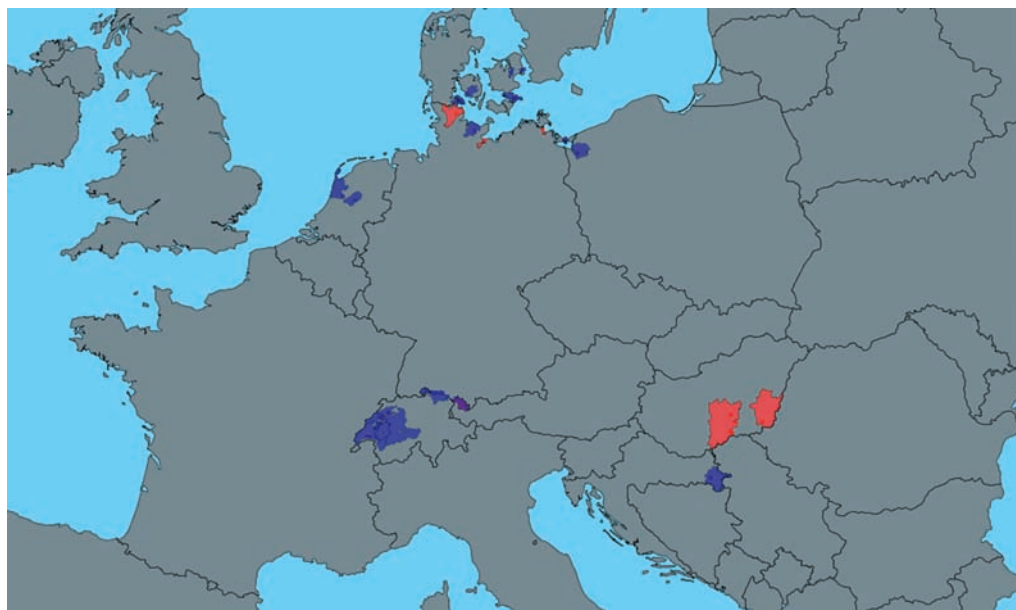
Under inledningen av november har därmed fågelinfluensa rapporterats från sju olika europeiska länder i Central- och Nordeuropa. Det spridningsmönster man ser med sporadiska utbrott över ett stort geografiskt område antyder att H5N8 är vitt spritt i sjöfågelpopulationen. De utbrott som påvisats hos fjäderfä visar dessutom tydligt vilken risk detta utgör för europeiska fjäderfäproducenter. EU-kommissionen uppmanar i ett brev till de europeiska chefveterinärerna till höjd beredskap, ökad vaktsamhet och åtgärder för förbättrad biosäkerhet på gårdsnivå.

SVA värderar risken för introduktion av H5N8 till den svenska fjäderfäpopulationen på följande sätt: risken för smittspridning och introduktion via infekterade fjäderfä eller ägg från de områden där utbrott påvisats hos fjäderfä bedöms som försumbar. Men eftersom smittan sannolikt är spridd bland vattenlevande fåglar i stora delar av Europa, inklusive vårt direkta närområde i Östersjön, bedöms risken för spridning och introduktion via dessa vattenlevande fåglar som kraftigt förhöjd.

I likhet med de flesta andra europeiska länder, och i enlighet med EUs lagstiftning, har Sverige övervakning av fågelinfluensa hos såväl tamfåglar som vilda fåglar. Programmet för vilda fåglar innebär att SVA rutinmässigt provtar döda, vilda fåglar som skickas in för obduktion till SVA. För att säkerställa tidig upptäckt av en eventuell introduktion av H5N8 till Sverige bör fynd av döda vilda fåglar därför rapporteras till SVA. Detta görs bäst via elektroniskt formulär på www.sva.se/rapportera-vilt. ■

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

FIGUR 2. Karta över spridningen av H5N8 den 15 november 2016. Röda områden visar utbrott hos fjäderfä och blått visar fall hos vilda fåglar. Källa: EUs djursjukdomsrapporteringssystem ADNS.